การพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พัชราพร ไม้แดง

ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์ และ เสรี ชัดแช้ม

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1)พัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2)ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และ 3)สร้างปกติวิสัยของมาตรประมาณค่า โดยมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของลี และคณะ (Lee et al., 2003) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ผลเสียของการดื่ม ความมั่นใจเพิ่มขึ้น ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น ความคิดอ่านดีขึ้น และ ความตึงเครียดลดลง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,350 คน วิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น โดยใช้โปรแกรม SPSS ตรวจสอบค่าสถิติของข้อคำถาม ค่าความเที่ยงของมาตรประมาณค่าโดยใช้โปรแกรม Lertap 5 และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง โดยใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 35 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ผลเสียของการดื่ม (6 ข้อ) ความมั่นใจเพิ่มขึ้น (9 ข้อ) ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น (7 ข้อ) ความคิดอ่านดีขึ้น (6 ข้อ) และ ความตึงเครียดลดลง (7 ข้อ) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับมาตรประมาณค่า มีค่าตั้งแต่ .55 - .92 และค่าความเที่ยงของมาตรประมาณค่าทั้งฉบับเท่ากับ .92

2. มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความตรงเชิงโครงสร้างอยู่ในเกณฑ์ดี มีค่าไค - สแควร์ เท่ากับ 375.68 (p = .07) ที่องศาอิสระเท่ากับ 336 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .95 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .91 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00

3. ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 78 ขึ้นไป แสดงถึง ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูง ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 24 ถึง 77.9 แสดงถึง ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับปานกลาง และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่า 24 ลงมา แสดงถึง ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับต่ำ

คำสำคัญ: *มาตรประมาณค่าความคาดหวัง/ ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอร์*

Development of the Drinking Expectancy Rating Scale

Phatcharaphorn Maidaeng
M.R.Somporn Sudhasani and Seree Chadcham
College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University, Thailand

Abstract

The objectives of this study were 1) to construct a drinking expectancy rating scale; 2) to verify the construct validity of the rating scale; and 3) to derive norms for the rating scale. The drinking expectancy rating scale was based on the research of Lee and others (2003): Negative Consequences of Drinking, Increased Confidence, Increased Sexual Interest, Cognitive Enhancement, and Tension Reduction. The sample consisted of 1,350 undergraduate students of Burapha University in Chon Buri Province, in the academic year 2009. Descriptive statistics were obtained by means of SPSS; Scale quality was determined by Lertap 5; and LISREL 8.50 was used for second order confirmatory factor analysis.
The major findings were:

1. The items of the drinking expectancy rating scale were found to have content validity. The drinking expectancy rating scale was composed five factors: Negative Consequences of Drinking (6 items), Increased Confidence (9 items), Increased Sexual Interest (7 items), Cognitive Enhancement (6 items), and Tension Reduction (7 items). Item – to – scale correlations ranged from .55 to .92; scale reliability was .92 for the 35 items.

2. The construct validity of the drinking expectancy rating scale was confirmed by alignment with the criterion; with Chi – square goodness of fit test value 375.68; p = .07, df = 336, GFI = .95, AGFI = .91, and CFI = 1.00.

3. The norms of the drinking expectancy rating scale were divided into three levels; percentile rank from 78 above indicating high level of drinking expectancy; percentile rank from 24 to 77.9 indicating normal drinking expectancy; and percentile rank lower than 24 indicating low drinking expectancy.

Keywords: *expectancy rating scale, drinking expectancy*

ความนำ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเรื่องพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนไทย ในปี พ.ศ. 2547 ปรากฏว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประมาณ 16.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 32.7 ของประชากรไทยตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547) และจากข้อมูลองค์การอนามัยโลก บ่งชี้ว่าคนไทยดื่มมากขึ้นทุกปี 7.71 ลิตร/คน/ปี คิดเป็นอันดับที่ 50 ของโลก ในปี พ.ศ. 2541 จนถึง 8.47 ลิตร/คน/ปี เป็นอันดับที่ 40 ของโลก ในปี พ.ศ. 2544 (World Health Organization, 2544 อ้างถึงใน ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2550) ซึ่งผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา มีทั้งผลกระทบทางตรง เช่น การได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุหลังจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาการทำร้ายร่างกาย การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ เป็นต้น ผลกระทบทางอ้อมได้แก่ ปัญหาโรคเรื้อรัง เช่น ตับแข็ง มะเร็งตับ เป็นต้น ปัญหาด้านสุขภาพจิต การติดสุรา ซึ่งยังเป็นปัญหาสังคมที่รอการแก้ไขอย่างเร่งรีบ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เปิดเผยสถิติเหยื่อเหล้า 3 ปีครึ่ง เกือบ 3,500 ราย พบคดีความรุนแรงมากที่สุด ทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว เปลี่ยนคนธรรมดาเป็นฆาตกร นักข่มขืน และฆ่าตัวตาย มีผู้ตกเป็นเหยื่อเพิ่มขึ้นทุกปี และจากข้อมูลปัญหาสัมพันธภาพและสุขภาพจิตจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าอัตราการติดสุรามีความสัมพันธ์กับภาวะความเครียดและอาการซึมเศร้าสูงมาก โดยมีผลการวิจัยแสดงว่า ผู้ที่ติดสุรา ร้อยละ 51.2 มีความเครียดอยู่ในระดับสูงหรือรุนแรง ร้อยละ 48.6 มีอาการซึมเศร้าอยู่ในระดับที่ถือว่าควรไปพบแพทย์ ร้อยละ 11.9 มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย ร้อยละ 11.3 สำหรับปัญหาที่เกิดทางกายนั้น องค์การอนามัยโลกประมาณว่า ร้อยละ 30 ของการตายจากมะเร็งหลอดอาหาร โรคตับ โรคชัก อุบัติเหตุบนท้องถนน ฆาตกรรม และเสียชีวิต รวมทั้งการบาดเจ็บมีสาเหตุมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2550)

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแต่ละบุคคล เกิดจากการชักชวนของเพื่อน ความอยากรู้อยากลอง และการมีงานเลี้ยงสังสรรค์ (สุกุมา แสงเดือนฉาย, 2547) ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวมีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่วัยรุ่น คือการที่มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัว การสนับสนุนและการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เด็กวัยรุ่นมีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น และพบว่าเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ตามลำพังหรืออาศัยอยู่กับเพื่อนจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา (กมลทิพย์ วิจิตร-สุนทรกุล, 2542) ปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการดื่ม เช่น ความผิดหวัง การถูกทอดทิ้ง เป็นต้น รวมทั้งความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือความเชื่อของผลลัพธ์ที่ตามมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกกลุ่มอายุ และทั้งชายและหญิง ถ้ามีความเชื่อเกี่ยวกับผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านบวก จะเพิ่มระดับการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์มากขึ้น ในทางกลับกันถ้ามีความเชื่อเกี่ยวกับผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านลบ ก็จะลดหรือเลี่ยงหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะคนที่เชื่อว่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วยคลายเครียดก็จะดื่มปริมาณมากขึ้น ถี่ขึ้น แต่ในตัวคนเดียวกันมีความเชื่อทั้งด้านบวกและด้านลบ และความเชื่อทั้งสองต่างเป็นอิสระต่อกัน ความเชื่อด้านบวกมีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดื่มมากกว่าด้านลบ แต่ก็มีงานวิจัยหลายเรื่องสนับสนุนว่าความเชื่อด้านลบก็มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเช่นกัน บางครั้งกลับมีผลมากกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีมาตั้งแต่วัยเด็ก โดยเรียนรู้จากการสังเกต การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ สื่อโฆษณาทางวิทยุและโทรทัศน์ การแสดงออกของผู้คนในสังคมตามเทศกาลงานต่าง ๆ เด็กส่วนมากเชื่อว่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วทำให้เกิดสิ่งไม่ดี แต่ก็ปนไปด้วยความเชื่อว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วยให้คนอารมณ์ดีสนุกสนาน เมื่อเด็กโตเป็นวัยรุ่นเริ่มมีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ความเชื่อเริ่มเปลี่ยนจากลบเป็นบวก เมื่อดื่มหลายครั้งเข้าประสบการณ์ตรงที่ได้รับเริ่มปลูกฝังและสั่งสมเป็นความเชื่อและคาดเดาผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มได้ ยิ่งคนที่ดื่มมากจะพบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามอิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับผลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นที่ไม่เคยมีประสบการณ์การดื่มมาก่อนมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการดื่มมากกว่าผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนติด เพราะวัยรุ่นให้ความสำคัญกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นสัญลักษณ์ของพลังอำนาจ กล่าวคือเชื่อว่าดื่มแล้วทำให้ใจกล้า สมองแล่นเร็ว ช่วยให้เข้าสังคมได้ง่าย พูดคล่อง จึงทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นและบ่อยครั้งขึ้น คนที่ดื่มเฉพาะเวลาเข้าสังคม มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านลบมากกว่า แต่พฤติกรรมการดื่มกลับมากขึ้นและได้รับประสบการณ์ไม่ดีจากการดื่มก็ยิ่งเพิ่มความเชื่อด้านลบมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงจุดหนึ่งที่พฤติกรรมการดื่มเป็นปัญหา ความเชื่อด้านลบมาถึงจุดสูงสุดจนมีผลต่อการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่ม (Barbara & Alan, 1997 อ้างถึงใน สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล, 2543)

การศึกษาของ Lee, Oei, Greeley, and Baglioni (2003) พบว่า ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่เป็นสาเหตุให้บุคคลนั้นเลือกที่จะดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ผลเสียของการดื่ม ความมั่นใจเพิ่มขึ้น ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น ความคิดอ่านดีขึ้น และความตึงเครียดลดลง ซึ่ง Lee et al. (2003) ได้พัฒนามาตรประมาณค่ามาจากทฤษฎีความคาดหวังของ Bandura (1977) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) เสนอว่า พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากเงื่อนไขนำหรือสิ่งแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยส่วนบุคคล ความคิด สติปัญญา ความคาดหวัง และอื่น ๆ ปัจจัยทั้งหมดนี้ร่วมกันกระตุ้นให้มนุษย์แต่ละคนแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้จากการสังเกต พฤติกรรมการกำกับตนเอง ปฏิกิริยาต่อตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตนเอง พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล Zamboanga (2004) ได้ศึกษาความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในประเทศเม็กซิโก พบความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางบวก 4 ด้าน คือ ความสามารถด้านสังคม การลดความตึงเครียด ความกล้าหาญ ความสามารถเรื่องเพศ และความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางลบ 3 ด้าน คือ การคิดและมี พฤติกรรมที่ไม่ดี ความเสี่ยงและความก้าวร้าว และการ

รับรู้ในตนเอง มีความสัมพันธ์กับปริมาณของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 7 ด้านมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรประมาณค่าของ Lee et al. ที่เป็นมาตรฐานสำหรับคนไทย มีเพียงการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนั้นเป็นเพียงแบบสอบถามที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ หรือเพิ่มเติมข้อคำถามให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเท่านั้น ยังไม่ได้สร้างเป็นมาตรประมาณค่าที่เป็นมาตรฐานและหาปกติวิสัยที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับคนไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมสำหรับคนไทย และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามมาตรประมาณค่าของ Lee et al. เพื่อให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งสร้างปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ ในรูปของตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์และสเตไนน์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เพื่อสร้างปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ ในรูปตารางตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และสเตไนน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นำมาตรประมาณค่าของ Lee et al. มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบของความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Drinking expectancy) ที่เป็นสาเหตุให้บุคคลนั้น ๆ เลือกที่จะดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ ผลเสียของการดื่ม (Negative consequences of drinking) ความมั่นใจเพิ่มขึ้น (Increased confidence) ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น (Increased sexual interest) ความคิดอ่านดีขึ้น (Cognitive enhancement) และความตึงเครียดลดลง (Tension reduction) ดังแสดงใน ภาพที่ 1

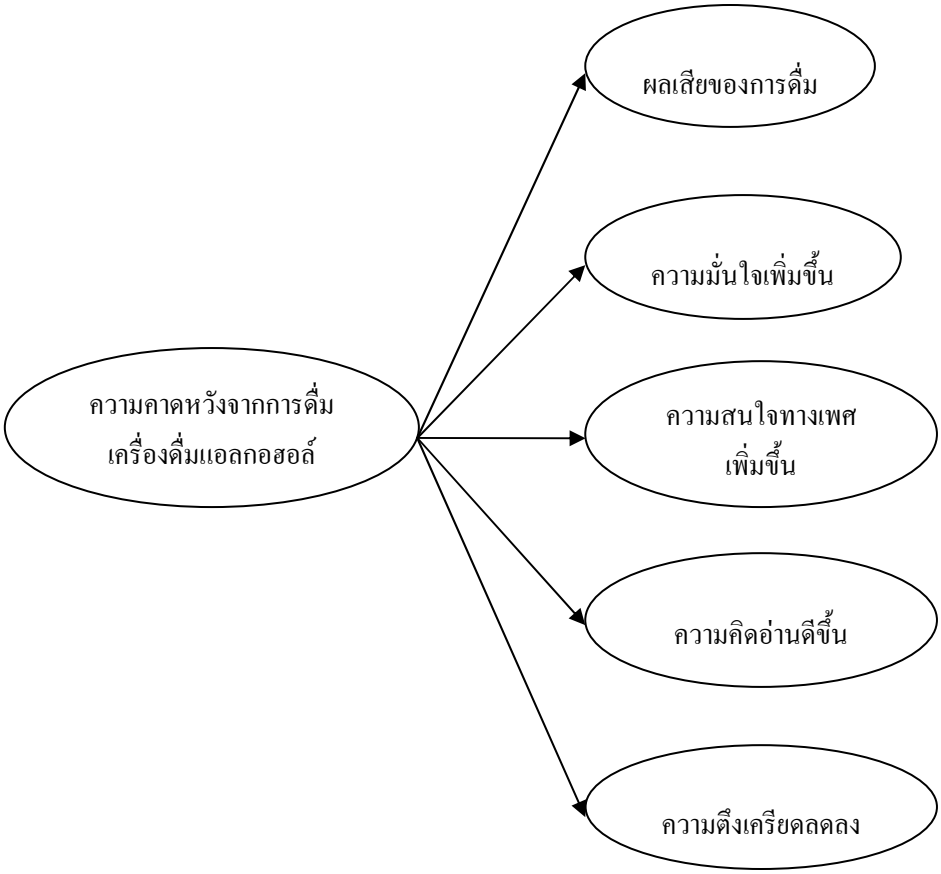

ภาพที่ 1 โมเดลกรอบแนวคิดมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นิยามศัพท์

ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Drinking expectancy) หมายถึง ความเชื่อที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ผลเสียของการดื่ม (Negative consequences of drinking) หมายถึง ความคาดหวังว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะทำให้รู้สึกอารมณ์ไม่ดี อยู่กับความเศร้าหรือความทุกข์ใจ ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาในเรื่องที่ยากได้ รวมทั้งทำให้เสียทรัพย์ และทำให้สุขภาพไม่ดี

2. ความมั่นใจเพิ่มขึ้น (Increased confidence) หมายถึง ความคาดหวังว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะเพิ่มความมั่นใจและความกล้าแสดงออกทั้งในเรื่องการเพิ่มความกล้าแสดงความรู้สึก และการแสดงออกทางสังคม

3. ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น (Increased sexual interest) หมายถึง ความคาดหวังว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะทำให้สมรรถภาพทางเพศดีขึ้น และมีความสนใจเพศตรงข้ามเพิ่มขึ้น

4. ความคิดอ่านดีขึ้น (Cognitive enhancement) หมายถึง ความคาดหวังว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะทำให้สมองปลอดโปร่ง เกิดความคิดดี ๆ มีความคิดที่เฉียบแหลมสามารถแก้ปัญหาได้

5. ความตึงเครียดลดลง (Tension reduction) หมายถึง ความคาดหวังว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด

มาตรประมาณค่า (Rating scale) หมายถึง มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างเกณฑ์มาตรฐาน (Standardization) หมายถึง การสร้างปกติวิสัย (Norm) ของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และเสนอในรูปตารางตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile rank) และสเตไนน์ (Stanine) จำแนกตามเพศ

ปกติวิสัย (Norm) หมายถึง การแปลงคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ทราบระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละคนได้ทันที โดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับคะแนนของผู้ทดสอบคนอื่น ๆ ที่ทดสอบพร้อมกัน เพราะการตีความหมายของคะแนนจะใช้การอ้างอิงจากปกติวิสัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นคะแนนมาตรฐานในรูปตารางตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และ สเตไนน์ จำแนกตามเพศ ที่สร้างไว้แล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 13,220 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 900 คนจำแนกเป็นดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 จำนวน 450 คน ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 900 คน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างปกติวิสัย จำแนกตามเพศ ชายและหญิง กลุ่มละ 450 คน

การพัฒนามาตรประมาณค่า

การพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

1. การเตรียมการ กำหนดวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรประมาณค่า กำหนดมโนทัศน์ และสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการของความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 5 ด้าน

2. การดำเนินการสร้างข้อคำถาม โดยพัฒนามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามที่มุ่งวัดความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยยึดแนวทางมาตรประมาณค่าของ Lee et al. ในขั้นนี้ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ และนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามนิยามเชิงปฏิบัติการ คัดเลือกข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC มากกว่า .50) และปรับแก้ถ้อยคำของข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถาม 44 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพของมาตรประมาณค่า โดยนำไปทดลองใช้กับนิสิตปริญญาตรีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอร์ จำนวน 30 คน ทำการวิเคราะห์หาดัชนีอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง โดยใช้โปรแกรม Lertap 5 และคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวน 37 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงของมาตรประมาณค่าทั้งฉบับเท่ากับ .91 จัดพิมพ์มาตรประมาณค่าเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2

1. นำมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 37 ข้อ ไปทดสอบกับนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ 1 จำนวน 450 คน ตรวจให้คะแนน และบันทึกผล

2. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่า ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .40 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 35 ข้อ

3. ตรวจสอบองค์ประกอบของมาตรประมาณค่าด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างสอดคล้องกับมาตรประมาณค่าของ Lee et al. (2003) หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3

การพัฒนามาตรประมาณค่าขั้นตอนที่ 3 เป็นการกำหนดมาตรฐานของมาตรประมาณค่า โดยกำหนดมาตรฐานด้านการดำเนินการ คือการดำเนินการสร้างมาตรประมาณค่าอย่างมีแบบแผนและถูกต้องทุกขั้นตอน และกำหนดมาตรฐานคะแนน คือการสร้างปกติวิสัย ซึ่งปกติวิสัยเป็นค่าสถิติที่ได้มาจากผลการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรเป้าหมาย และใช้สถิติบรรยายในการแจกแจงคะแนนของกลุ่มปกติวิสัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปอร์เซ็นต์ไทล์ และสเตไนน์

การจัดทำปกติวิสัยของมาตรประมาณค่า จากคะแนนดิบที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 จำนวน 900 คน ผู้วิจัยจัดทำปกติวิสัยทั้งภาพรวมของมาตรประมาณค่าทั้งฉบับ จำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ และจำแนกตามเพศ โดยแสดงในรูปคะแนนดิบเปรียบเทียบกับตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และสเตไนน์ แล้วนำเสนอในรูปตาราง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกมาตรประมาณค่าและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 10 สิงหาคม 2552 ถึงวันที่ 11 กันยายน 2552 ได้ข้อมูลสมบูรณ์ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรประมาณค่า และวิเคราะห์คุณภาพของมาตรประมาณค่า

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .40 ขึ้นไป

2. ตรวจสอบองค์ประกอบของมาตรประมาณค่าด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบว่ามาตรประมาณค่าที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างปกติวิสัยแบบเปอร์เซ็นต์ไทล์ และสเตไนน์

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (35 ข้อ) มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา ที่ได้จากการพิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าข้อคำถามทั้ง 35 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหา และมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการมากกว่า .50 ทุกข้อ

1.2 ดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 35 ข้อ มีดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 - .66 จำแนกตามองค์ประกอบ ได้ดังนี้ ด้านผลเสียของการดื่ม มีข้อคำถาม 6 ข้อ ดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .35 - .60 ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น มีข้อคำถาม 9 ข้อ ดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .36 - .66 ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น มีข้อคำถาม 7 ข้อ ดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .43 - .63 ด้านความคิด

อ่านดีขึ้น มีข้อคำถาม 6 ข้อ ดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 - .48 และด้านความตึงเครียดลดลง มีข้อคำถาม 7 ข้อดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .31 - .61

1.3 ค่าความเที่ยงของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในตามวิธีของครอนบาคเท่ากับ .92 จำแนกตามองค์ประกอบ ได้ดังนี้ ด้านผลเสียของการดื่ม มีค่าความเที่ยง .84 ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น มีค่าความเที่ยง .87 ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น มีค่าความเที่ยง .91 ด้านความคิดอ่านดีขึ้น มีค่าความเที่ยง .84 และด้านความตึงเครียดลดลง มีค่าความเที่ยง .89

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยภาพรวมปรากฏว่า ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 375.68; p =.07 องศาอิสระเท่ากับ 336 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .95 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .91 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized RMR) เท่ากับ .04 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .01 พิจารณาแต่ละองค์ประกอบปรากฏดังนี้ ด้านผลเสียของการดื่ม ข้อคำถาม 6 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .47 - .95 ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น ข้อคำถาม 9 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .49 - .77 ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น ข้อคำถาม 7 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .53 - .98 ด้านความคิดอ่านดีขึ้น ข้อคำถาม 6 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .57 - .76 และด้านความตึงเครียดลดลง ข้อคำถาม 7 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .72 - .89

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ขั้นที่ 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ปรากฏว่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านผลเสียของการดื่ม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .55 ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .66 ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .64 ด้านความคิดอ่านดีขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .75 และ ด้านความตึงเครียดลดลง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .92 แสดงดังภาพที่ 2

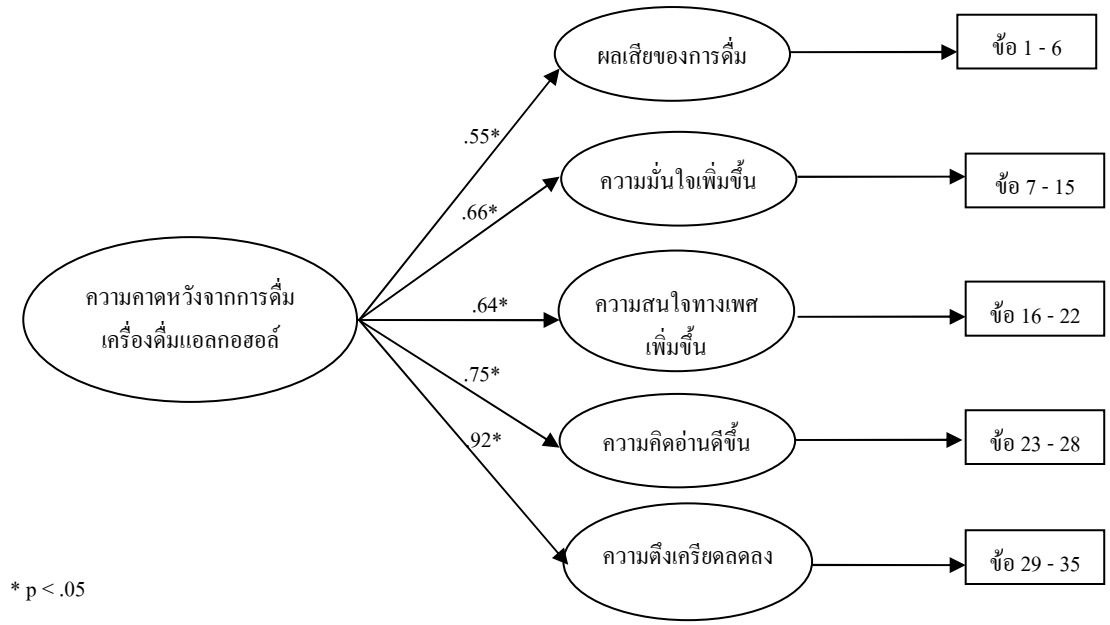

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

3. ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี จำแนกไว้ 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ ดังนี้

นิสิตที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระดับสูง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 128 – 170 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 78 ขึ้นไป และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 7 - 9 นิสิตที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระดับปานกลาง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 101-127 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 24 - 77.9 และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 4 - 6 และนิสิตที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระดับต่ำ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 59 - 100 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 24 ลงมา และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 1 - 3

เมื่อพิจารณาระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามเพศ มีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ นิสิตชายที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับสูง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 120 – 165 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 78 ขึ้นไป และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 7 – 9 ส่วนนิสิตหญิงที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับสูง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 133 - 170 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 78.4 ขึ้นไป และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 7 - 9

นิสิตชายที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 96 – 119 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 24.4 - 77.6 และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 4 - 6 ส่วนนิสิตหญิงที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง มีคะแนนดิบตั้งแต่ 107-132 คะแนน มีตำแหน่ง

เปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 25.1 - 76.9 และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 4 - 6

นิสิตชายที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 52 – 95 คะแนนมีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ตั้งแต่ 39.6 ลงมา และและอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 1 – 3 ส่วนนิสิตหญิงที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 59 - 106 คะแนน มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 39.1 ลงมา และอยู่ในช่วงสเตไนน์ที่ 1 – 3

อภิปรายผล

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการมากกว่า .50 แสดงว่า ข้อคำถามในมาตรวัดความคาดหวังมีความตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอร์ของ Lee et al. (2003)

ผลการวิเคราะห์หาดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อ ปรากฏว่า มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พัฒนาขึ้น มีดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .30 - .66 โดยปกติข้อคำถามแบบอิงกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาจากดัชนีอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ดัชนีอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (สมพร สุทัศนีย์, 2545) การที่ข้อคำถามของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกข้อมีดัชนีอำนาจจำแนกมากกว่า .20 แสดงว่าข้อคำถามสามารถจำแนกผู้ที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างได้ ดังนั้นจึงถือได้ว่าข้อคำถามของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งฉบับ ปรากฏว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะแบบวัดอิงกลุ่มที่มีคุณภาพควรมีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .80 ขึ้นไป (Wiersma & Jurs) แสดงให้เห็นว่า มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นมาตรประมาณค่าที่มีคุณภาพ เหตุผลประการหนึ่งที่ช่วยให้มาตรประมาณค่ามีคุณภาพเป็นเพราะมีการพัฒนาตามกระบวนการสร้างมาตรประมาณค่ามาตรฐาน ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การสร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ ภายหลังการทดลองใช้ได้วิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ และนำไปตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างเพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพในเกณฑ์ที่เหมาะสม และคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จึงทำให้ได้ข้อคำถามในมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีคุณภาพ

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปรากฏว่า น้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามทุกข้อและน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ามาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พัฒนาขึ้น มีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับมาตรประมาณค่าของ Lee et al. (2003)

3. ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาให้มีมาตรฐานคะแนน โดยการสร้างปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าจากนิสิตระดับปริญญาตรีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 900 คน ปกติวิสัยนี้สามารถใช้เปรียบเทียบความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตระดับปริญญาตรีได้ โดยพิจารณาจากคะแนนดิบเทียบกับตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์และสเตไนน์ ผู้วิจัยได้แบ่งความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3 ระดับ คือ ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ปกติวิสัยที่ใช้ในการเปรียบเทียบนี้เป็นปกติวิสัยจากการเทียบคะแนนแบบอิงกลุ่ม หลักการสำคัญของการตีความหมายคะแนนแบบอิงกลุ่ม คือ การตีความผลคะแนนการตอบแต่ละบุคคล โดยนำคะแนนไปเทียบกับปกติวิสัย นั่นคือ เมื่อนำมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปทดสอบกับนิสิตที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนำผลการทดสอบมาเปรียบเทียบกับปกติวิสัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก็จะทำให้ทราบระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตคนนั้น

ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สร้างขึ้นนี้ ถือว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพราะมีความเป็นตัวแทน (Representativeness) และมีความทันสมัย (Recency) ความเป็นตัวแทน คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างปกติวิสัยเป็นกลุ่มที่มาจากประชากรเป้าหมาย และมาจากกระบวนการสุ่ม ในการวิจัยนี้ประชากรเป้าหมาย คือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการสร้างปกติวิสัยคือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 900 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ดังนั้นจึงถือได้ว่าปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเป็นตัวแทน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ เสรี ชัดแช้ม (2544, หน้า 83-84) ที่กล่าวถึงความเป็นตัวแทนว่า ปกติวิสัยพิจารณาได้จากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้สร้างปกติวิสัยว่ามาจากกลุ่มประชากรเป้าหมายหรือไม่ โดยทั่วไป จะพิจารณาในเรื่องขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งควรมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะทำให้ค่าสถิติต่าง ๆ มีค่าคงที่ หมายความว่า ถ้าเราเพิ่มจำนวนตัวอย่างที่มีลักษณะอย่างเดียวกันเข้าไปในกลุ่มตัวอย่างอีก ค่าสถิติที่คำนวณได้ใหม่จะคล้ายคลึงกับค่าสถิติเดิม ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ถือว่ามีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะทำให้ค่าสถิติต่าง ๆ มีค่าคงที่ตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นถึงลักษณะการแจกแจงของข้อมูลว่าเป็นการแจกแจงแบบปกติ

ส่วนความทันสมัยนั้นถือว่า ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สร้างขึ้นนี้มีความทันสมัย เพราะเป็นมาตรประมาณค่าที่สามารถใช้ทดสอบความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตได้ สอดคล้องกับผลวิจัย ของนักวิจัยต่างประเทศที่พบว่า มาตรประมาณค่าความ

คาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านผลเสียของการดื่ม ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น ด้านความคิดอ่านดีขึ้น และด้านความตึงเครียดลดลง (Lee et al., 2003) โดย Lee et al. ได้นำงานวิจัยมาทำซ้ำ เพื่อดูความคงที่ของทฤษฎีความคาดหวัง พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นถ้าบุคคลคาดหวังในผลลัพธ์มากขึ้นเขาจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ทฤษฎีความคาดหวังคาดการณ์ว่าบุคคลจะดื่มในแบบแผนที่ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้รับอยู่ในระดับที่สูง ในทำนองเดียวกัน ถ้าคาดว่าจะได้ผลลัพธ์ทางลบบุคคลจะมีพฤติกรรมการดื่มที่ให้ผลลัพธ์ทางลบน้อยที่สุด เช่นดื่มน้อยลง หรือลดความถี่ในการดื่ม

เมื่อนำมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปทดสอบกับนิสิต นอกจากจะทำให้ทราบถึงระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมแล้ว ยังทำให้ทราบอีกด้วยว่านิสิตมีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูงด้านใด และระดับต่ำในด้านใด สามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต งานวิจัยที่สอดคล้องกับการวิจัยนี้ คือ สุจิตรา อินทะวงษ์ (2549) ได้ศึกษาความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ และแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ด้านการกระตุ้นในเรื่องเกี่ยวกับเพศร้อยละ 56.4 ด้านความกล้าแสดงออกร้อยละ 55.1 ด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ร้อยละ 52.80 ด้านการลดความตึงเครียดร้อยละ 49.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิดร้อยละ 45.1 และด้านความรู้สึกพึ่งพิงร้อยละ 42.4 เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มีแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย ร้อยละ 64.6 มีแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูงร้อยละ 18.4 และมีแบบแผนการดื่มที่เป็นอันตรายร้อยละ 17.0 และ Wall et al. (1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอร์พบว่า ความคาดหวังเป็นตัวทำนายความตั้งใจที่จะดื่มจนมากเกินไปในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย นอกจากนี้ความคาดหวังยังเป็นตัวทำนายที่จำแนกความแตกต่างของแบบแผนการดื่มที่มีปัญหากับไม่มีปัญหา และมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในทำนองเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเพื่อเข้าสังคมพบว่า ความคาดหวังเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับการดื่มเพิ่มขึ้นและความต้องการดื่มในวันที่เครียด และเป็นตัวทำนายที่จำแนกความแตกต่างในด้านปริมาณและความถี่ของการบริโภคแอลกอฮอล์ในผู้ที่ดื่มเพื่อเข้าสังคมกับผู้ดื่มที่พึ่งพาแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยภาพรวมเป็นมาตรประมาณค่าที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้สนใจสามารถนำมาตรมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปใช้ตรวจสอบความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาได้ได้ โดยเปรียบเทียบกับปกติวิสัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการทดสอบระดับความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละด้าน เพื่อลดจำนวนประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มุ่งทดสอบในภาพรวม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยแยกศึกษาเป็นรายด้าน คือ ด้านผลเสียของการดื่ม ด้านความมั่นใจเพิ่มขึ้น ด้านความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น ด้านความคิดอ่านดีขึ้น และด้านความตึงเครียดลดลง โดยสร้างปกติวิสัยจำแนกเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน เพิ่มจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้านให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละด้านยิ่งขึ้น

2. ควรหาเกณฑ์ปกติวิสัยของมาตรประมาณค่าความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับกลุ่มอื่น ๆ หลาย ๆ กลุ่ม เช่น นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ประชาชนทั่วไป นิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัยและที่พักนอกหอพักมหาวิทยาลัย เป็นต้น แล้วเปรียบเทียบปกติวิสัยของความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลแต่ละกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรลสถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2550). รายงานผลการดำเนินงานปี 2550. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.

สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2545). *การทดสอบทางจิตวิทยา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกุมา แสงเดือนฉาย. (2547). การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุรา สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคม ผลกระทบจากการดื่มสุราและเจตคติต่อการดื่มสุราของผู้ป่วยสุรา. *วารสารสถาบันธัญญารักษ์*, *4*(1), 31-48.

สุจิตรา อินทะวงษ์. (2549). *ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์และแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล. (2543). *รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแอลกอฮอล์.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

เสรี ชัดแช้ม. (2544). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาวัดผลการศึกษา*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสรี ชัดแช้ม และสุชาดา กรเพชรปาณี. (2546). โมเดลสมการโครงสร้าง. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, *1*(1), 1-22.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนไทย พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. N.J. Prentice Hall.

Lee, N.K., Oei, T.P.S, Greeley, J.D., & Baglioni, J.R. (2003). Psychometric properties of the drinking expectancy questionnaire: A review of the factor structure and a proposed new scoring method. *Journal of Studies on Alcohol*, *64*, 432-436.

Wall, A., Hinson, R.E., & McKee, S.A. (1999). *Alcohol outcome expectancies, attitudes toward drinking and the theory of planned behavior. Journal of Studies on Alcohol, 59,* 409-19.

Wiersma, W., & Jurs, S. G. (1990). *Educational measurement and testing* (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Zambonga, B.L. (2004). Alcohol expectancies and drinking behaviors in Mexican American college students. *Journal of Addictive Behaviors, 30,* 673-684.